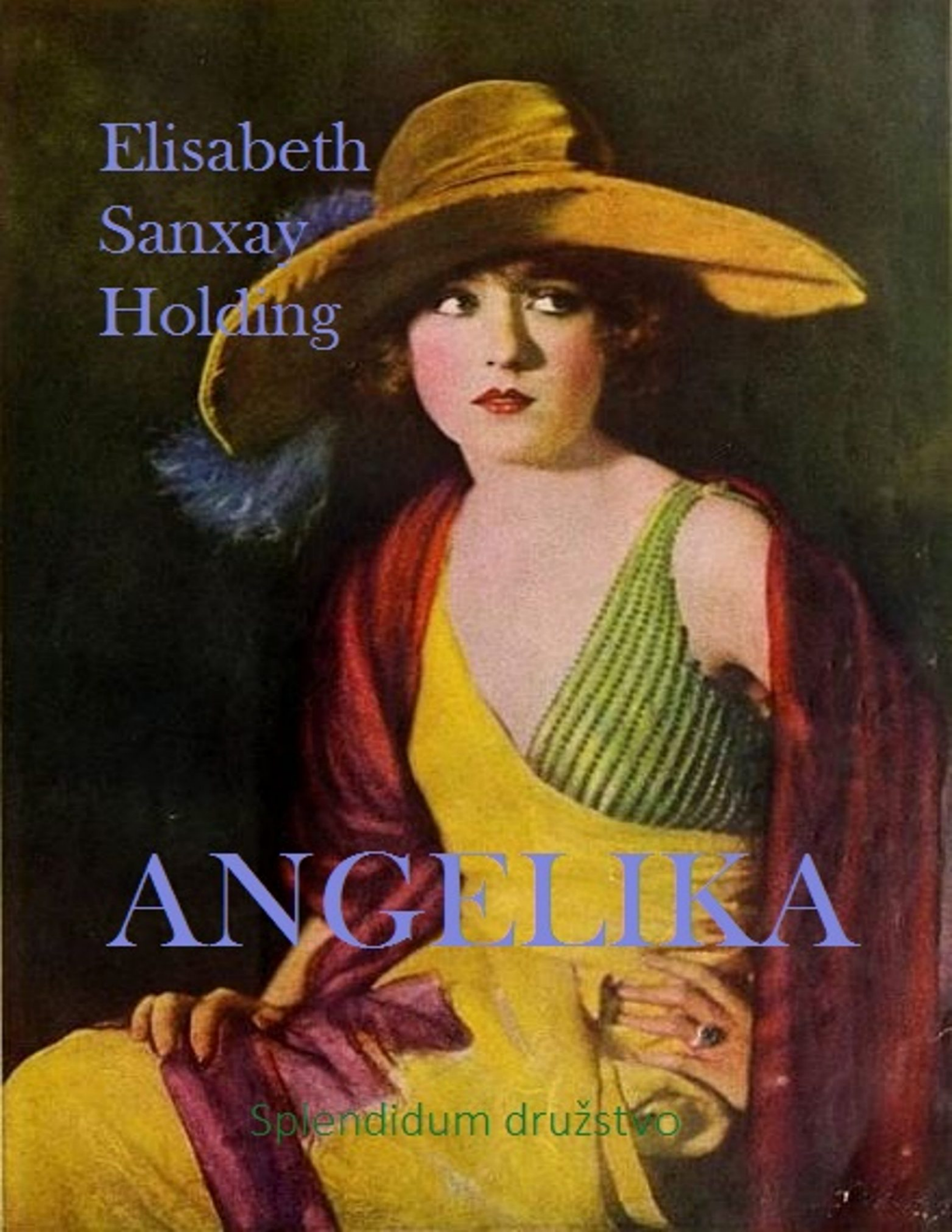

Elisabeth
Sanxay
Holding

ANGELIKA

Splendidum družstvo

ANGELIKA

ELISABETH SANXAY HOLDING

Splendidum družstvo • Vražné, Hynčice

ANGELIKA

Copyright © Elisabeth Sanxay Holding, 1921

Cover © Alfred Cheney Johnston, 1919

Translation © Tereza Novotná, 2021

Czech Edition © Splendidum družstvo

Vražné, Hynčice, 2022

První el. vydání

ISBN 978-80-7681-198-0 (EPUB)

ISBN 978-80-7681-199-7 (MOBI)

ISBN 978-80-7681-200-0 (PDF)

Podle amerického originálu *Angelica by Elisabeth Sanxay Holding*, přeložila Tereza Novotná.

Obsah

ČÁST PRVNÍ

KAPITOLA PRVNÍ

KAPITOLA DRUHÁ

KAPITOLA TŘETÍ

KAPITOLA ČTVRTÁ

KAPITOLA PÁTÁ

KAPITOLA ŠESTÁ

KAPITOLA SEDMÁ

KAPITOLA OSMÁ

KAPITOLA DEVÁTÁ

KAPITOLA DESÁTÁ

KAPITOLA JEDENÁCTÁ

KAPITOLA DVANÁCTÁ

KAPITOLA TŘINÁCTÁ

KAPITOLA ČTRNÁCTÁ

KAPITOLA PATNÁCTÁ

KAPITOLA ŠESTNÁCTÁ

ČÁST DRUHÁ

KAPITOLA PRVNÍ

KAPITOLA DRUHÁ

KAPITOLA TŘETÍ

KAPITOLA ČTVRTÁ

KAPITOLA PÁTÁ

KAPITOLA ŠESTÁ

KAPITOLA SEDMÁ

KAPITOLA OSMÁ

KAPITOLA DEVÁTÁ

KAPITOLA DESÁTÁ

KAPITOLA JEDENÁCTÁ

KAPITOLA DVANÁCTÁ

KAPITOLA TŘINÁCTÁ

KAPITOLA ČTRNÁCTÁ

KAPITOLA PATNÁCTÁ

Životopis - Elisabeth Sanxay Holding

ČÁST PRVNÍ

KAPITOLA PRVNÍ

Paní Kennedyová vstala z kolen, vyždímala v rukou špinavý a kapající hadr a s povzdechem se ohlédla po schodech, které právě uklízela.

„Tohle bude muset stačit, do zítřka.“

Pak s kbelíkem v ruce sestoupila do sklepa a nohou otevřela dveře svého bytu – tři malých černých pokojíků se zamřížovanými okny, za kterými stály velké popelnice, pobíhaly kočky a kolem svištěli obchodníci s pytli a lahvemi. Na chodbě zablikalo slabé světlo z plynové lampy, aby jí posvítilo, když se potácela do kuchyně, aby tam s trhnutím odložila těžký kbelík, který jí přes nohy přelil záplavu špinavé vody.

„Ach, Bože!“ povzdechla si netrpělivě.

Zapálila plyn a rozhlédla se kolem sebe. Ve dřezu leželo nádobí od snídaně a po plechových krytech umyvadel se prohánělo množství švábů, kteří tam vyrušení hodovali na drobcích. To všechno ji hluboce znepokojovalo, protože byla dobrou hospodyňkou, ale věděla, že je bez viny. Nedalo se nic dělat.

Jako domovnice tohoto harlemského činžovního domu směla bydlet zadarmo výměnou za určité služby. Musela se starat o perfektní vzhled bytů. Musela drhnout schody, chodby, předsíň, umývat okna

v pěti patrech. Musela také zametat volné byty a ukazovat je každému, kdo se na ně přišel podívat.

Po tom, co to bylo hotovo, ji ještě čekala další práce. Po nocích nosila domů prádlo, které se mělo prát, dělala všechny ty špinavé a nepříjemné práce, které by ani ošuntělí nájemníci tohoto ošuntělého domu nevydrželi dělat sami pro sebe. Bylo mnoho dní, kdy opouštěla svůj ponurý příbytek brzy ráno a nemohla se do něj vrátit dřív než po setmění. Když se do něj takhle vracela domů unavená, nepořádek a zmatek v ní vyvolával pocit hrozného sklíčenosti.

Myšlenka na to ji pronásledovala celý den, kdy pracovala.

Bylo už pozdě, jak viděla na hodinách, ale cítila povinnost si odpočinout, alespoň na chvíli. Posadila se a zavřela oči. Nemohla si doopravdy odpočinout, dokud nepomine únava a ona nebude svěží; to nejlepší, co mohla očekávat, byl nějaký malý oddech od práce.

Byla to štíhlá drobná žena s neomezenou výdrží; dokázala vydržet všechno; ale její vrásčitá tvář, vyhaslé oči svědčily o ceně jejího strašlivého a hrdinského boje. Bylo jí čtyřicet, ale vypadala na šedesát. Měla rozmazaný pohled, jako částečně vymazaná kresba. Vypadala doslova vyčerpaně, udřená, pohublá, nešťastná.

Hodiny odbily šestou a ona vyskočila.

„Ach, Bože!“ vzdychla znovu. „No, nejdřív si dám šálek čaje, pak zaběhnu na roh a vezmu si něco k Angeličině večeři.“

Čaj jí udělal dobře. Cítila se zahřátá a uklidněná, ale už se jí nechtělo pouštět do další práce. Pak si přes hlavu přehodila šátek a spěchala do větrné březnové ulice, do malého obchodu s potravinami na rohu.

Bylo to bolestné pokušení zdržet se tam, kde bylo teplo a jasné světlo, kde si mohla povídat s lidmi a kde jí byl ten mladý muž tak

sympatický. Byla jeho oblíbenou zákaznicí, přestože nakupovala tak málo, protože to byla zdvořilá drobná žena, která nedělala žádné potíže a vždycky věděla, co chce, než vešla do obchodu. A se svým obvyklým povzdechem popřála mladíkovi dobrou noc a spěchala zase domů.

Její oči se i osmá avenue s nevkusnými obchůdky přeplněnými velmi chudými nebo velmi nedbalými lidmi, kteří si na poslední chvíli kupovali večeri, zdála sváteční, vypadala lákavě. Moc nevycházela ven, neměla ani okno, kterým by viděla na ulici. Říkala si, že by bylo hezké projít se po večeri s Angelikou, podívat se do výloh, co nabízí prodavač za ovoce, prohlédnout si poutavou výstavu v obchodě a utratit pět či deset centů; ale byla si naprosto jistá, že Angelika se k ničemu takovému nedá přemluvit.

Vyžadovala něco lepšího!

Byl to podnět Angeličiných požadavků, který unavenou paní Kennedyovou hnál kupředu. Kdyby neměla věci pěkné, Angelika by je přerovnála a předělala, dokud by jí nevyhovovaly. Moc si nestěžovala, ale byla náročná! Jako muž, říkala její matka. Nikdy se nespokojila s šálkem čaje a nějakou drobností, která zbyla z předchozího dne. Spousta rozmanitosti musí být, a taky čistý ubrus. Když přišla domů, byla v přípravách čilá a obratná, ale nebyla úplně připravená, když třikrát zazvonil zvonek, jen jako oznámení, protože dveře byly vždycky odemčené, a do kuchyně vešla její dcera Angelika – její jediné dítě.

Angelika nebyla svými vrstevníky považována za krásnou, protože její krása nebyla zřejmá. Lidé se na ni dívali, zírali na ni, zuřivě po ní toužili, dost často ji sledovali na ulici, a přesto by ji nikdo z těchto obdivovatelů neoznačil za krásnou. Bylo na ní “něco”, to bylo

všechno – něco, čemu se nedalo odolat. Ona sama si to uvědomovala jen matně. Věděla dost dobře, že je svůdná, že má v sobě nějaké kouzlo, které muže okouzluje. Jakýmsi instinktem věděla, jak svého kouzla využít, ale nechápala to a nehodnotila to. Prohlížela si sama sebe s potěšeným zájmem. Bledý obličej s podivnými černými očima, srdíčkové rty, pohrdavě se kroutící; tajemná, rozkošná tesknost staré italské madony – vzrušující tesknost, podobná tesknosti ospalého pantera; a k této zvláštní a dojemné kráse se přidružila rozmáchlá drzost, řeč, gesta divoké kočky. Pak tu byla její chůze, přehnaná pružnost jejího štíhlého mladého těla, její oblíbený klobouk se širokou krempou, pohyb jejích sukní a naivní bezelstnost, která ve spojení s tou zvláštní tváří působila šokujícím, téměř rouhavým dojmem.

A právě v téhle bravurnosti, v téhle hazardní rozšafnosti, bylo její kouzlo. Jen její matka měla o ní nějakou nevýslovnou představu. Viděla ve svém dítěti něco vzácného a srdcervoucího, něco, co ji zbavovalo jakéhokoli nároku na autoritu.

„Unavená?“ zeptala se jí teď.

„Ne!“ řekla Angelika pohrdavě. „Slanina? To je pěkné. Doufám, že je pořádně křupavá, mami. Ne, nejsem unavená, jenom mám všeho tak trochu dost.“

Posadila se před stůl a čekala, bradu položenou na ruce, zachmuřená, zamračená, v náladě, kterou její matka dobře znala a které se bála. Položila talíře na stůl a zůstala stát, čekala, příliš nervózní, než aby jedla. Viděla, že Angelika má něco na srdci, a dokud se toho nezbaví, nebude klid.

„Pospěš si s jídlem, mami,“ řekla netrpělivě, „ať můžeme jít potom do kina.“

„Nemám na kino peníze, drahoušku.“

„Zaplatím ho já.“

Její matka se zarazila. Jak by mohla mít Angelika ve čtvrtek peněz nazbyt?

„Mám zapláceno,“ pochopila její překvapený výraz Angelika.

„Ty jsi propuštěná, Angie? Myslela jsem, že se ti daří dobře...“

„Nepropustili mě! Dala jsem výpověď.“

„Proč, proboha... ? Byla to dobrá práce, ne? Říkala jsi, že ano.“

V mladinké tváři se jí náhle rozzářil živý výraz znechucení.

„Panebože, mamičko! Mně se z toho udělalo tak špatně! Sedět u toho stroje, celý den a každý den. Ty holky – a ti chlapi! Tak se mi z toho všeho dělalo špatně, mami! Já nevím, napadlo mě. Zdá se mi, že bych se možná mohla mít líp někde jinde.“

„Myslím, že jsou všechny stejné – ty továrny. Nevím, k čemu ti bude dobré, když je budeš tak často střídat, Angeliko! Děvčata jsou všechna stejná, ledaže by ses možná dostala do některého z velkých obchodů, a tam neplatí zdaleka tolik.“

„K čemu by to bylo dobré? Ne, mami, já chci – něco jiného. Ach, mami, já chci ze života něco mít!“

Matka se na ni mlčky podívala. Dokonale jí rozuměla. Nebyla snad sama taková kdysi dávno, dávno – neklidná, hladová po životě, věčně hledající něco nového? Ne ovšem tímto cizím a prudkým způsobem. Nikdy nebyla schopná mluvit tak hrubě, tak prudce jako její dítě, ale i když neměly stejné rysy, gesta, intonaci, byly si podobné stejným nezdolným duchem.

„Já vím! Je to těžké – strašně těžké; ale je to jen horší, když s tím pořád bojuješ. Lidé jako my nemají šanci a musíme se s tím smířit.“

Nemůžeme dostat, co chceme. Ať už si vybereme jakoukoli práci, bude stejně těžká.“

Angelika s hlavou v dlaních se dívala přímo před sebe.

„Nechápu, proč bych se stejně neměla pokusit jít nahoru místo dolů.“

„Není třeba jít dolů,“ řekla matka, „ale bude pro tebe dost těžké zůstat na stejném místě. Musíš být – no, Angeliko, jak říkávala moje matka, že ji to učili na starém venkově – musíš být spokojená s tím, že zůstaneš na tom místě, kam tě Bůh postavil.“

„Bůh tedy udělal chybu. Postavil mě na špatné místo a já na něm nezůstanu. A vůbec, mami, copak tě to nikdy nenapadlo? My nezůstáváme – my jdeme pořád dolů. Ty nejsi tam, kde byla tvoje matka, a já nejsem tam, kde jsi bývala ty.“

„Máš víc rozumu než já a...“

„Nemluvím o mozku. Jsi lepší než já, líp mluvíš a máš hezčí způsoby. Jsi...“ Trochu zrudla. „Jsi víc jako dáma než já.“

Paní Kennedyová se také začervenala, ale nemohla to popřít. Před očima měla sestup své rodiny – jak klesla pod úroveň svých rodičů, stejně jako Angelika vyrostla hrubší a nevzdělanější než ona sama. Nepochopitelně se jí vybavila vzpomínka na jedno odpoledne, kdy drhla schody, stejně jako dnes, ale v domě svého dívčího věku; letní odpoledne, dávno, dávno tomu. Vzpomněla si, že si stěžovala, že je unavená, a matka ji vybídla, aby si šla lehnout nahoru. A pamatovala si – jak se natáhla na postel v úhledném, potměšilém pokoji a její statná, laskavá matka jí přinesla šálek čaje.

V myšlenkách se zastavila u své matky, střízlivé Skotky, která dožívala svůj život v úkrytu vlastního domu. Také pěkný domov; malý domek v Brooklynu, pohodlně zařízený, skromný, ale ne bez

důstojnosti. Ach, její matka, její úzkostlivý otec – pomocník obchodníka s potravinami – a ona sama, jak sedí u malého kulatého stolu pokrytého červenou kostkovanou látkou a do tváří jim svítí mdlé světlo lampy – viděla to bolestně, hořce dobře; a její otec se ptal, kdo je ten mladý chlapík, který s ní šel domů z kaple, a matka předstírala, že se mračí. Byli tak pyšní a spokojení s její krásou a bravurou, takovou naději pro ni měli!

Jen na okamžik jí strašně vadila role rodičů, kteří věčně radí. Chtěla mít na světě jediného člověka, který by se zabýval její únavou, jejím smutkem. Seděla docela klidně před svou malou večeří, ztracená ve svých myšlenkách. Pak ji nějaký nepatrný pohyb jejího dítěte přivedl zpět k životu a ona s malým povzdechem vzhledla.

Ubohá Angelika! Ubohá, krásná, nešťastná, pracující v továrně! Copak by to její prarodiče nešokovalo? Nebyli by stejně šokováni Angelikou – její rozmáchlostí, jejím jazykem, jejím úhlem pohledu! Srdce jí roztálo soucitem s dítětem.

„Já se ti nedivím, Angeliko. Vím, jak je těžké s takovými lidmi vycházet, ale, drahoušku, co lepšího můžeš dělat? Jedna práce je stejně špatná jako druhá. Hlavně se snaž a důvěřuj Prozřetelnosti. Udělám, co bude v mých silách, abych ti tady doma udělala radost. Budeme mít své malé pohoštění. Vždycky jsme spolu byli šťastné, že? Je to náš životní úděl, že musíme tvrdě pracovat a dostáváme málo. Musíme se s tím smířit a být prostě šťastní, jak jen to jde.“

„Ne, taková nejsem. Ne, to mi nestačí!“

Nedokázala vyjádřit svou vzpouru, své touhy, ale matka jí velmi dobře rozuměla.

„Byla jsem stejná jako ty,“ řekla truchlivě, „neklidná – pořád jsem toužila po něčem novém – po čemkoli, jen, aby to byla změna. Chtěla

jsem – Bůh ví, co jsem chtěla!“

Nalila si další šálek čaje.

„Ještě se trochu najež. Jsi unavená a vyčerpaná jako já,“ dodala.

„Byla jsem jako ty, Angeliko; a vidíš, co to se mnou udělalo. Tehdy jsem byla pěkná holka. Nejeden mladík si mě chtěl vzít za ženu, ale já jsem žádného z nich nechtěla. Myslela jsem si, že nejsou dost dobří. Velmi ráda jsem četla knihy a měla jsem plnou hlavu nesmyslů.

Pak jsem potkala tvého otce. Byl to hezký muž, Angeliko. Nemůžeš si na něj vzpomenout, když byl zdravý. Byl to velký, pohledný muž, holič. Naši byli strašně proti němu a já se nedivím. Byl to Ital, o dvacet let starší než já, a jen obyčejný holič, a tak trochu socialista. Pořád mluvil o zabíjení bohatých lidí. Myslím, že by byl dost ochotný něco takového udělat vlastníma rukama, takhle se vždycky rozčiloval. Byl to podivín, Angeliko. A přesto, přes všechny ty řeči o zabíjení a hrozné věci, které říkal proti náboženství a církvím, to nebyl špatný člověk. Byl velkorysý. Podělil by se s přítelem o poslední penny. Často to dělal; sami jsme se museli obejít bez peněz, když byl některý z jeho drahých “soudruhů” v úzkých. Byl to také chytrý člověk. Veškerý volný čas trávil ve volné knihovně a četl si; ale to tě nikdy nikam neposune, Angeliko. Neměl talent vydělávat peníze a nikdy neuměl šetřit. Navíc neměl rád práci. Raději si četl nebo povídal. Myslím, že dokázal mluvit celou noc.

Matce to málem zlomilo srdce, když jsem odešla s Angelem. Otec řekl, že už se mnou nikdy nepromluví a že už nikdy nedovolí, aby se v domě vyslovilo moje jméno, protože jsem si vzala ateistu. Ale mně to bylo jedno. Něco na něm bylo...”

Chvíli mlčela a vzpomínala na svého jakoby cizího milence s jeho laskajícím hlasem, hrou na mandolínu, antiklerikálními vášněmi a na energickou, krásnou mladou dívku, která byla.

„Byla jsem strašně tvrdohlavá. Nechtěla jsem nikoho poslouchat. Chtěla jsem ho mít, a taky jsem ho měla. No, byla jsem za svou pošetilost a zlobu potrestána, to ti povím. Tak je to vždycky, když nechcete poslouchat své vlastní drahé rodiče a ty, kteří jsou moudřejší než ty. Moc jsem s tvým otcem nevycházela. Od samého dne, kdy jsme se vzali – nevíš, jaké to je, Angeliko. Pořád jsme dlužili peníze. Nechtěl mi předat, co vydělal, abych s tím hospodařila. Nikdy jsem nevěděla, jak na tom jsme. Najednou řekl: „Už žádné peníze nemám!“ a byli jsme bez halíře. Museli jsme žít tak nuzně a chudě, že jsem přišla o zdraví. Jednou jsme byli vyhozeni z pokoje na ulici, s taškami a zavazadly, a všichni sousedé se na nás nevraživě dívali.

Když ses narodila, neměla jsem skoro ani deku, do které bych tě zabalila. Nikdy jsem neměla mašli se stuhou nebo něco, do čeho bych tě mohla hezky obléknout, jako ostatní miminka. A když tvůj otec onemocněl, nebylo pro něj ani čisté prostěradlo. „Odvezte ho do nemocnice,“ řekl doktor. „Na takovém místě se o něj nemůžete starat. Jinak zemře.“ Ale on chtěl umřít doma! Chudák! Ležel tam, tak rozpálený a zbědovaný, a ty v koši na prádlo vedle něj. Celý den a celou noc se trápil, takže si nemohl odpočinout a mít klid. Měli jsme jen jeden pokoj.

No a když onemocněl, tak samozřejmě jsme vůbec žádné peníze neměli. Jeho vzácní ‘soudruzi’ se k němu nikdy nepřiblížili, a už vůbec ne ti, co mu dlužili peníze; tak jsem začala chodit denně ven a nechala jsem jednu starou Italku, aby se o tebe a o něj starala. Každé

ráno, když jsem odcházela, jsem si byla jistá, že ani jeden z vás nebude naživu a v bezpečí, až se vrátím. Oba jste byli nemocní a neměli dobré jídlo ani pořádnou péči! A myslela jsem i na to, jestli jsem nezapomněla vypnout plyn. No, co ti budu povídat. Vracela jsem domů, utahaná jako pes, a nebylo si ani s kým promluvit: ty jsi byla malinké miminko plačící v košíku a tvůj ubohý otec sténal v posteli; všechno bylo špinavé ... hrůza. Neumíš si představit, jaké to bylo.

Neobviňuji tvého ubohého otce, Angeliko. Říkám ti to jen proto, abych ti ukázala, kde tě ty vznešené představy nakonec zavedou. V tomhle světě musíš být rozumná a ne se řídit svými sny.“

Neřídit se romantikou, to měla na mysli a Angelika tomu nerozuměla; vždyť nedělala právě to? Musí si uvědomit, že romantika zahyne v dlouhém utrpení, ať už vyhrála, nebo prohrála. Tak vášnivě chtěla svému dítěti všechno objasnit, vyprávět jí, jak viděla, že ti tvrdí, tupí, chamtiví dosáhli svého srdce, ale romantici, velkorysí, nikdy. Chtěla jí říct, jak odporná je smrt iluzí, jak nemilosrdný je svět. Jak její skvělý hrdina, černooký Angelo s jiskřivým úsměvem, upadl z nádhery – takříkajíc se smrskl na ubohého invalidu, podvedeného svými přáteli a zbaveného veškeré odvahy poznáním jejich zrady. Jak viděla, jak její mládí prochází bez povšimnutí, nedoceněné, v tom boji o chléb; o samotě a strašlivém ponížení z chudoby.

“Byla to chyba,” pomyslela si. “Celé to byla velká chyba!”

„Já nevím,“ řekla Angelika. „Možná bys byla šťastnější s jiným mužem.“

„Určitě bych byla šťastnější, kdybych měla dost jídla. Kdybych poslechla rodiče, vzala bych si střízlivého, pracovitého...”

„Cože?!“ vykřikla Angelika s náhlou prudkostí, která matku vždycky vyděsila. „Vzala sis muže, kterého jsi chtěla, vid’? Nevydělával žádné peníze, takže jsi byla chudá. No a co z toho? A jakou máš na něho vzpomínku? Hroznou...“

A matka neměla to srdce říct jí pravdu – že v jejich vzpomínkách je vášnivý, okouzlující milenec. A že již dávno zapomněla na neoholeného ubožáka, který měsíce umíral na nějakou nemoc, již nerozuměli a kterou se jim zaneprázdněný lékař neobtěžoval vysvětlit.

„Doufám, že budeš rozumná, Angeliko,“ řekla.

Dost dobře viděla, že její vyprávění na dítě neudělalo žádný dojem. Angelika byla ještě tak mladá, že to, co se stalo jiným lidem, a to, co se stalo jí, nemělo v její mysli žádnou souvislost. Domnívala se, že všechny její zážitky i myšlenky jsou jedinečné. Matka jí mohla z tváře vyčíst, že teď nemyslí na matčinu minulost, ale na svou vlastní budoucnost.

„Doufám, že budeš rozumná,“ řekla znovu. „Zkus se naučit být spokojená se svým životním údělem. Tak začaly všechny moje potíže – být nespokojená. Zkus být spokojená.“

„Spokojená?“ řeklo pohrdavě její vzpurné dítě. „Poslouchej, mami!“
„Ano?“

„Přemýšlela jsem. Nevím, ale napadlo mě – možná na tom něco bude.“

Podala matce útržek vytržený z novin.

Hledá se veselá mladá dáma jako společnice pro nemocnou ženu; zkušenosti nejsou nutné. Přihlaste se ve čtvrtek ráno u paní Russellové, Buena Vista, Baycliff, Westchester.

„Ale drahoušku, copak to nechápeš?“ vykřikla matka vyděšeně. „Snad nechceš říct, že bys to zkusila?“

„Proč ne, mami?“ dožadovala se Angelika a zrudla.

„Ale, drahoušku, copak to nechápeš? Vždyť... oni... oni by nechtěli dívku, jako jsi ty.“

„Proč ne?“ zeptala se znovu, ještě zuřivěji.

Ale její matka to nechtěla říct. Stejně věděla, že Angelika jejímu zděšení dokonale rozumí.

„Škoda peněz na autobus. Všechny ty peníze – nemá vůbec smysl, abys tam jela. Po tomhle místě pasou desítky dívek, které se k tomu hodí víc a mají určitě doporučení.“

Chtěla své dítě ušetřit ponížení, které pro ni předvídala – dívka z továrny, drzá, nevzdělaná mladá dívka v nejlevnějších šatech, která se nabízí dámě jako společnice! Sama vychovaná zcela jinak, zvyklá bez snobismu a bez zášti uznávat, že na světě existují skupiny lidí lepších a horších, než je její druh, nemohla Angeličin postoj pochopit. Angelika záviděla, aniž by obdivovala. Ve skutečnosti pohrdala “bohatými lidmi” téměř stejně jako její otec, ale její životní ambicí bylo stát se jednou z nich.

„Riskuji, že si zaplatím jízdné. Stejně to zkusím. Víš, mami, třeba už mají těch hloupých holek – “dam” – plné zuby, zvlášť když je nemocná. Psali ‘veselé’, víš.“

„Všechny dámy nejsou hloupé holky,“ řekla paní Kennedyová nespokojeně. „A já nevím, že bys byla tak veselá, Angeliko.“

„Mohla bych být, kdybych chtěla. Každopádně se o to pokusím. Prostě si vezmu peníze na jízdné. Zbytek ti dám, mamičko.“

Vytáhla ošuntělou malou peněženku, přepočítala peníze, část vrátila zpátky a zbytek položila na kraj stolu. Taková ubohá částka! Její

matku to zbolelo.

„Je to všechno tvoje. Vydělala sis na to. Dělej si, co chceš. Jestli opravdu chceš jít... Jsem si jistá ... doufám, že to místo dostaneš.“

Po chvíli dodala: „Určitě víš, Angie, že chci, abys měla to nejlepší – to nejlepší, co existuje. Myslím, že si to zasloužíš. Jenže, drahoušku, nechci, abys byla zklamaná; a nevím, jak bys tomu mohla zabránit. Chci, abys věděla, drahoušku, že jsem...“

Nedokázala přijít na správné slovo. Chvíli stála úzkostlivě zamračená a dívala se do země.

„Jsem vždycky na tvé straně,“ ukončila.

Angelika vyskočila od stolu a popadla matku do prudkého objetí.

„Mamma mia!“ zašeptala, jak ji to kdysi dávno naučil otec.

Její matka byla vzrušená a dojatá. S rozzářenýma očima pohlédla na její natěšenou tvář, která se nad ní skláněla.

„Jsi hodná holka, Angeliko. Doufám, že budeš mít štěstí!“

KAPITOLA DRUHÁ

I.

Navzdory naprosté sebejistotě byla Angelika následujícího rána velmi nervózní. U snídaně se zdržela jakéhokoliv komentáře na toto téma v atmosféře zoufalství a vzdoru. Viděla, že Angelika nemá v úmyslu si to rozmyslet, a také, že když se nad tím zamyslela, uvědomila si do jisté míry, jak je odvážná. Trochu ji to těšilo, ale víc děsilo.

Paní Kennedyová musela za jednoho z nájemníků vyprat denní prádlo a spěchala. Naklonila se nad stůl, aby na kus balicího papíru napsala obvyklý vzkaz, který měla připevnit na dveře:

DOMOVNÍCI NAJDETE V BYTĚ č. 12

Pak se narovnala a znepokojeně se podívala na své dítě.

„Tak co, drahoušku! Jestli ses rozhodla – tak ti přeji hodně štěstí!“

Angelika se slabě usmála. Když se za matkou zavřely dveře, sama vstala a vešla do malé černé ložnice, kde jí malý proud zažehlého plynu ukázal v rozbitém zrcadle bledou tvář. Velmi opatrně si nasadila klobouk a sako, ale ještě se zdržela, dokud po cementové podlaze sklepa nezazvonil těžký a známý krok – Oskar, topič, si šel pro ranní pivo. To znamenalo, že je devět hodin; musela jít!

Jakmile vyšla na ulici, vrátilo se jí sebevědomí. Vždycky jí bylo nejlépe v davu, v jakékoli pozici, kde si musela vybojovat svou cestu. Pohledy, které ji sledovaly, ji hřály u srdce, ujišťovaly ji o jejím svůdném a ďábelském půvabu. Líbila se jí pozornost – ráda se s opovržením obracela na každého, kdo se ji odvážil necudně oslovit, ráda zneklidňovala dlouhým, drzým pohledem každého, kdo se na ni opovážil dívat příliš dlouho.

Byla dítětem ulice, milovala ji jako Arab poušť nebo námořník moře. Vyrostla na ulici. Tam se naučila v drsných hrách obstát; tam se naučila statečně snášet ústrky posmívajících se chlapců, aniž by toužila po soucitu. Její matka se vždycky snažila ze všech sil udržet dítě mimo ulici, ale nedokázala to. Cestou ze školy, kdykoli byla poslána na pochůzku, Angelika využívala příležitosti zdržet se v tom bouřlivém a vzrušujícím životě. A později, když už byla mladou dívkou, přišly ty podivné flirty na chodníku, někdy nepřátelsky naladěné, jindy směšně cudné. Nesnesla by žádné ústrky!

Vždyť život v domě s matkou pro ni nebyl ničím, jen přestávkami odpočinku v její divoké existenci. Angelikou se stala až tam venku, na ulici.

Ještě nikdy necestovala vlakem, i když dost často chodila s kamarádkami na hlavní nádraží a předstírala, že jede na výlet. Postávaly u brány vlaku, loučily se a možná udělaly pár kroků dopředu s davem. Byla opravdu nesmírně pyšná, že teď odjíždí.

V tunelu využila příležitosti, aby si prohlédla svůj odraz v potemnělém okně, a ten ji potěšil a povzbudil – velké, stinné oči, bledý obličej, velký klobouk, který ho rámoval. Zdálo se jí, že vypadá romanticky, a vůbec ne tak, jak vypadá. Začala si představovat, že by tuhle paní Russellovou mohla přelstít, že by mohla projít i mezi dámami.

II.

Prvním pohledem si ten dům navždy zapamatovala a nikdy potom už jí opravdu nepřipadal neznámý. V dešti, ve sněhu, v létě nebo v zimě, vždycky jí připadal takový, jaký ho poprvé uviděla onoho svěžího jarního rána.

Byl to velký kamenný dům na širokém slunném kopci a působil tak nějak slavnostně, s pruhovanými markýzami, bílými záclonami vlajícími v otevřených oknech a vlajkou vlající na stožáru na vrcholu kopce. Připomínalo jí to obrázek středověkého hradu v den turnaje, který viděla ve starém školním výtisku "Ivanhoe".

Udělalo to na ni hluboký dojem. Samolibost, kterou cítila ve vlaku, se rozplynula a ona si začala uvědomovat, jak absurdní je její

nápad. Vstoupila do železné brány a začala stoupat po dlouhé šterkové cestě, která vedla do kopce k domu, osamělá postava, s holými, prosluněnými trávníky po obou stranách, za ní hlavní silnice, po níž se proháněly automobily, před ní vznešený, neznámý dům. Celkově cizí svět, kde si ve svých laciných šatech a obnošených, beztvarych botách připadala ubohá.

“Vypadám jako holka z továrny,” uvažovala hořce. “Každý by to poznal. Možná mě ani nepustí dovnitř.”

Služebná, která jí otevřela, ji rozhodně nepovzbudila. Prohlížela si Angeliku od svrchu dolů opovržlivým pohledem.

„Nevím, jestli vás paní Russellová ještě přijme. Celé dopoledne je tu takový nával! Ale pojdte dál.“

Angelika ji následovala do velkého sálu s vyleštěnou podlahou, kde na židlích rozestavěných podél stěn seděla řada žen, začínající v šeru na vzdálenějším konci sálu a končící na slunci u dveří, kam se Angelika posadila.

Několik minut seděla v ledovém klidu, dokud z ní nevyprchal strach z velkého domu, přísné služby, neznámých žen a nevrátila se jí přirozená zvědavost. Pak trochu pootočila hlavu a uviděla, jak na ni všichni, celá řada, zírají. Instinktivně jí ztuhla páteř a začala si zamyšleně prohlížet své soupeřky.

První dvě neviděla, protože seděly pod schody v naprosté tmě. Pak přišla podsaditá stará dáma s obrovskou taškou z aligátorí kůže; pak velmi vyrovnaná, pohledná žena v černém. Dál se nedostala, protože se po kluzké podlaze spěšně vrátila služka, aby vpustila další zájemkyni.

Angelika se nyní připojila k ostatním a zírala na tuto novou uchazečku – blondátou, nadřazenou mladou osobu, s pevně

obepnutým korzetem. Posadila se vedle Angeliky a fronta se opět odevzdala k čekání. Uplynula čtvrt hodina; pak začala stará paní s aligátoří taškou šeptat své sousedce do tmy a tím se rozproudil jakýsi všeobecný rozhovor v šepotu. Po linii se předávala informace, že “ona” – je tu už dvě hodiny.

„Už jsem tu byla asi před měsícem,“ zašeptala ta před Angelikou. „Dávala si inzerát, ale rozmyslela si to a všechny nás poslala pryč.“

Angeliku překvapila plachost této osoby, která byla očividně dámou, i když poněkud bledou. Dodalo jí to odvahu. Být dámou tedy přece jen nebylo to hlavní. Už se chystala odpovědět, když přišla nějaká dáma.

Byla to vysoká, kostnatá, snad padesátiletá žena, oblečená v kostkovaném kabátě a hnědých kalhotách, s kloboukem naraženým přes obličej, zpod něhož jí splývaly zrzavé vlasy. Když přecházela přes halu, zdálo se, že jeden pramen vlasů ji povolil a padl na ramena. Udělala jakési bezmocné gesto, aby to napравиła, zjistila, že to nedokáže, tak dlouhým krokem šla dál. Obličej jí sice zastiňoval klobouk, ale i tak pod ním byl vidět ostrý nos a špičatá brada. Ovšem její hlas byl nečekaně měkký a příjemný.

„Dobré ráno! Kdo je další?“

Mladá blondýnka vyskočila.

„Já, prosím!“ řekla.

Všichni na chvíli oněměli; pak Angelika odvážně řekla: „Ty ne!“

Dáma prudce otočila hlavu.

„To nevadí!“ řekla mile. „Stejně vás uvidím všechny. Každá přijdete na řadu, nebojte se!“

Mladá žena ji následovala do místnosti na druhé straně chodby a dveře se zavřely.

„To snad není pravda!“ ozval se vzteklý hlas ze tmy.

Byla to žena, která už čekala dvě hodiny. Začal rozhořčený a tlumený hovor, který skončil teprve ve chvíli, kdy se blondatá mladá dáma znovu objevila, falešně se usmála a prošla kolem všech ke vchodovým dveřím. Ve tváři měla vepsáno selhání; věděla to a velmi se těšila, až bude pryč. Ale vchodové dveře nešly otevřít; musela tam stát a šmátrat po zámku, sjížděna pohledy těch, které podvedla.

„Dlouho se nezdržela!“ poznamenala některá z čekajících. „No, nemyslím si, že by se jí nějak zvlášť dařilo.“

„Samozřejmě že ne!“ řekl jiná.

„Takové triky nikdy nepřinášejí štěstí,“ řekla jiná. „Na světě přece existuje něco jako spravedlnost a žádna...“

Zrzavá paní se vrátila a otevřela vchodové dveře.

„Tak tedy pojd'te!“ řekla a pokynula Angelice.

Angelika zavrtěla hlavou. „Nejsem na řadě. Přišla jsem poslední,“ odpověděla.

„Na pořadí nezáleží. Prosím, pojd'te dál.“

Angelika ji tedy následovala do malé tmavé prosklené místnosti, kde z horní desky klavíru zářila oranžově zabarvená lampa, osvětlující vyřezávané židle, měkký matný koberec, harfu a brnění, které se lesklo v koutě. Vypadalo to jako kouzelná místnost, jako scéna z divadelní hry nebo ze snu. Angelika si teď opravdu nedělala starosti s tím, jestli získá místo; stálo za to sem přijít, už jenom proto, že se dostala dovnitř tohoto domu a této místnosti.

Neobyčejná dáma se posadila na divan a zkřížila dlouhé nohy. V ruce držela tužku a malý zápisník a tvářila se nanejvýš věcně.

„Jak se jmenujete?“ zeptala se.

„Angelika Kennedyová.“

Ve skutečnosti to nebylo Angeličino jméno; Kennedyová se jmenovala její matka, ale obě se shodly na tom, že Donallotti je nemožné otcovské jméno a mohlo by způsobit, že je budou považovat za cizinky.

„Kolik vám je let?“

„Devatenáct.“

Angelika se cítila strašně znevýhodněná, když tu stála a nechala se vyslýchat. Slyšela svůj vlastní hlas, poněkud ochraptělý, a svůj vulgární přízvuk. Uvědomovala si, že je bez rukaviček, že je trapná a opovrhovaná. Cítila se ztracená, byla zoufalá, toužila utéct a skoncovat s tímhle trápením, ale dáma příjemně pokračovala.

„Vaše adresa?“

Srdce jí kleslo ještě níž, protože bydlela v nepřehledné a špinavé ulici.

„Mohla byste mi dát nějaké společenské doporučení?“

To ji dorazilo.

„Ne!“ řekla úsečně.

„Aha, opravdu nemůžete?“ ozval se milý hlas zklamaně. „A co tedy zkušenosti? Co jste dělala?“

„V inzerátu bylo uvedeno, že zkušenosti být nemusí.“

„Ano, já vím, ale chci mít o vás nějakou představu, víte – řekněte mi něco o sobě.“

Angelika zatvrzele mlčela.

„Co vás přimělo přijít? Jaká je podle vás vaše kvalifikace?“ zeptala se už méně příjemně.

„Mohla bych být užitečná,“ řekla Angelika nevrle. „Umím šít klobouky – kdysi jsem pracovala u švadleny. Cokoli jiného byste chtěla, bych se mohla naučit, a nečekala bych, že mi při učení budou moc platit.“

Paní ji přerušila.

„Kolik byste očekávala?“ zeptala se s náhlým zájmem.

„To je mi jedno. Jen tolik, abych mohla pomáhat matce. A učím se opravdu rychle. Mohla bych...“

„Není se co učit, má drahá,“ řekla zrzka a s překvapivou změnou chování se náhle stala důvěrnou a výřečnou. „Víte, hledám společníci pro mou snachu, paní Geraldinu. Musí mít někoho u sebe. Doktor říká, že nesmí zůstat sama. Prožila strašnou zkušenost. Před šesti týdny přišla o své malé sladké děťátko. Není to hrozné?“

Angelika krátce souhlasila, že ano.

„No, chci, aby s ní někdo byl, víte. Žádná těžká práce, to je opravdu ideální život. Řekla jsem manželovi, že bych to úplně nejradši dělala sama, kdybych na to měla čas. Ona je ta nejmilejší duše – teď je trochu v depresi, přirozeně. Kolik byste čekala peněz?“

„Co byste chtěla dát?“

„Víte, musí to jít z mé vlastní kapsy. Dělán to pro ni, aby byla šťastná. Zaplatím to já, a ona z toho bude mít užitek – dám vám dvacet dolarů.“

„Za týden?“

„Za měsíc.“

Angelika chvíli mlčela. Bylo jí naprosto jasné, že levnost je její jedinou předností; že pokud neprijde levně – hodně levně, nebudou o ní uvažovat. Přemýšlela a byla stále víc přesvědčená, že tady je odrazový můstek.

„Dobrá. Není to moc velký plat, ale беру ho.“

„A co reference?“ zeptala se paní Russellová.

Byl to pokus získat zpět ztracenou výhodu. Pokud Angeliku získávala levně, musela jí dát pocítit a vidět, že je levná.

„Žádné nemám.“

„Ale musíte přece nějaké mít!“ řekla paní Russellová.

Byla rozhodnutá, že Angelika jí musí dát reference, i kdyby byly zjevně falešné. Věděla, že se jí na to budou vyptávat, a raději by řekla, že byla podvedena. To by ji zbavilo viny. Dokonce by jí to přidalo na zásluhách, protože by ukázala, že je důvěřivá a laskavá.

„Třeba farář vašeho kostela?“ navrhla.

„U nás žádný kostel není.“

„Neříkala jste, že jste pracovala u švadleny?“

„Ani za nic! Můj bože! Nevím, co by o mně navykládala!

Nesnášela pohled na mě. Žárlila! Ne, nikdo takový není, ale jestli o mně chcete vědět víc, můžete zajít za mou matkou.“

„To bych mohla udělat,“ řekla paní Russellová pomalu. Byl to dobrý nápad; jistě by ji pochválili, že si dala tu práci a zkoumala povahu Pollyiny společnice. „Ano, to udělám. Pojedu do města a zítra ráno vás vyzvednu. A buďte na mě připravená brzy. Mám totiž strašně málo času.“ Šla ke dveřím a za ní Angelika; pak vyšla na chodbu, kde stále ještě seděla trpělivá řada a čekala na pohovor, který jim slíbila.

„Je mi líto,“ řekla jim s přívětivým úsměvem, „ale místo je obsazené!“

Všichni na ni chvíli nedůvěřivě zírali. Pak, když držela otevřené domovní dveře, vstali, společně se vyhnuli ven a v rozpačitém průvodu se vydali dolů z kopce, všichni tak ošuntělí ve slunečním

světle. Ta, která tak dlouho čekala ve tmě pod schody, bylo churavé děvče v klobouku s peřím a na Angeliku se podívala strašlivým pohledem.

KAPITOLA TŘETÍ

I.

Druhý den ráno v devět hodin byla Angelika připravená s taškou, v níž měla zabalené všechny slušné věci, které vlastnila. Lidé v bytě byli ohromeni zvukem šicího stroje paní Kennedyové ve dvě hodiny ráno, protože ona a její dítě byly skoro celou noc vzhůru a připravovaly se. Pro ubohou matku to byla melancholická, srdce drásající práce. Nechtěla ji nechat odejít. Nečekalo ji žádné dobrodružství, které by ji vzrušovalo, žádné ambice, žádná naděje, nic než hořká jistota samoty a chudoby. Snažila se být – ne veselá, to nikdy nebyla, ale klidná a rozumná, zatímco měla celou dobu před očima přízrak večera, kdy se vrátí domů do prázdných pokojů, aby sama snědla večeři. Uniklo jí zasténání, které se snažila proměnit ve vzdech.

“To je to nejhorší, co se na tomhle širém světě může někomu stát,” pomyslela si, “zůstat úplně sama a zestárnout!”

Nedokázala odtrhnout oči od Angeliky, která seděla skloněná nad dokončovanou halenkou a právě umyté vlasy jí visely na

zádech, mokré, rovné a těžké, a v jakési mlze z peříčkových chuchvalců jí usychaly kolem obličeje.

Angelika byla ráda, těšilo ji, že může jít. Svou matku jistě milovala, ale odloučení na týden, na měsíc, na rok ji netrápilo, nezpůsobovalo jí úzkost. Dobře věděla, že život je nevyzpytatelný, ale ve skutečnosti tomu nevěřila. Byla si jistá, že ať půjde kamkoli a zůstane jakkoli dlouho, její matka bude doma, naprosto nezměněná.

Byla dítětem, které se nikdy nespálilo, sedícím před žhnoucím ohněm. Protože dosud nikdy nic neztratila, ničeho si nevážila. V té lákavé budoucnosti, k níž vzhlížela, očekávala, že bude možná žít se svou matkou v lepších finančních podmínkách.

„To je hrůza!“ vzdychla paní Kennedyová. „Teď už nebudu mít s kým chodit do kina.“

„Počkej!“ řekla Angelika. „Jednou tě vezmu na opravdové představení, mami!“

Už se viděla v roli dobrodějky. Zapomněla, nebo si to možná neuvědomila, za jak nízkou mzdu bude pracovat.

Brzy ráno si šly lehnout a Angelika spala, zatímco její unavená matka ležela vzhůru po jejím boku v úzké posteli, kterou společně sdílely. V pokoji byla příliš velká tma, než aby mohla cokoli vidět, ale slyšela dech svého drahého dítěte a kradmou rukou nahmatala ty hebké, kluzké vlasy, ještě vlhké a vonící levným mýdlem.

„Dalo se to čekat!“ opakovala si stále dokola. „Dalo se to čekat! Mladí odcházejí, ať už z toho či onoho důvodu. Musím se s tím smířit, že na tomhle světě přijdu o všechno.“

V šest hodin opět vstala a pustila se do úklidu svého malého bytu od konce ke konci, aby byl připraven na kontrolu paní Russellové. Angelika trvala na tom, že jí bude pomáhat.

„Ach, mamičko, proboha! Já se neunavím a neušpiním. Stejně nepříjde dřív než v deset – nejspíš později. Vsadím se, že snídá v posteli!“

„Podle toho, co mi říkáš, musí být divná,“ řekla paní Kennedyová, „a ty jsi jen obyčejná mladá dívka.“

„Podivínka! Kéž bys ji viděla – s kalhotami a vlasy, které jí padají na záda. A taky je v ní něco zlého. Nemám ji ráda – uchazečkám řekla, že je všechny přijme na pohovor, že se vystřídají, a pak je rychle vystrnadila. A jak málo mi bude platit!“

„Angie, jestli pro ni budeš pracovat,“ řekla paní Kennedyová vážně, „měla bys o ní raději mlčet.“

„Jen bych si tolik přála, abych z ní mohla vytáhnout trochu víc peněz! Nevím, jak s tím budeš vycházet, mamičko.“

„Ale já to zvládnou,“ řekla matka.

Mohla se zmínit o tom, že své dítě podporovala mnoho a mnoho let a že i poté, co se Angelika stala námezdní dělnicí, si z dívčinych peněz brala jen velmi málo – jen to, co bylo třeba použít, aby se přizpůsobila stále náročnějším Angieiným potřebám.

II.

V deset hodin paní Russellová ještě nepřišla a paní Kennedyová už nemohla déle čekat. Musela jít ven a vydrhnout chodby. Měla na sobě i svou nejlepší černou hedvábnou halenku a byla strašně

nervózní, že se potřísní. Asi každou půlhodinu seběhla dolů ke svému dítěti, aby se podívala, jestli paní ještě nepřišla, a našla Angeliku, jak pohrdavě čeká a čte si časopis.

V jednu hodinu se posadily v kuchyni ke spěšnému jídlu, čaji a chlebu, připravené při prvním zvuku zvonku u dveří skrýt všechny stopy.

„Slíbila jsem paní Schellové, že jí odpoledne umyju podlahu v kuchyni,“ řekla paní Kennedyová a úzkostlivě se zamračila. „Co mám dělat, Angie?“ zeptala se.

„Jen do toho! Jestli přijde, tak si pro tebe zaběhnu.“

Strávila nešťastné odpoledne. Drhla sice svědomitě, ale s nepřítomnou myslí. Pořád dokola ji napadaly tytéž myšlenky – nejprve, jak by byla Angie zklamaná, kdyby ta dáma nepřišla; pak, že ji možná přece jen neztratí.

„Třeba spolu ještě dnes večer povečeříme!“ říkala si s nadějí.

Na paty její naději šlapala jistota, že pokud Angelika neodejde teď, odejde později. Bylo jisté, že to jednou přijde; nebyla žádná šance, že by taková dívka zakotvila u ní v podzemí.

Když v šest hodin naposledy sešla dolů, Angelika byla v malém obýváku, teď už černém jako jáma, a byla tak nehybná, že se matka cítila znepokojená. Bála se, že ta ubohá, pyšná holčička truchlí, a tak k ní vešla, bezhlučná ve svých starých tenkých botách, ale když rozsvítila lampu, uviděla, že Angelika spí, roztažená bezvládně a dětsky ve velkém houpacím křesle.

Paní Kennedyová bez dechu spěchala do obchodu, aby koupila nějaký pamlsek; vždyť přece budou zase společně večeřet.

III.

Bylo osm hodin, když přišla paní Russellová. Jakmile našla odemčené dveře, vešla bez dovolení dovnitř, což je v takovém průměrném domě jistě výsadou. Obě byly v kuchyni, ve dřezu tekla voda, neslyšely ji přicházet po chodbě, nevěděly, že stojí ve dveřích a pozoruje je.

„Tak co, jste připravena?“ náhle je oslovila.

Obě se otočily a prohlížely si ji úplně stejným pohledem – jemným rozhořčením, přísným překvapením – paní Kennedyová měla obě ruce ponořené v nádobí, Angelika držela talíř, který utírala. Vadilo jim, že je ruší, a dávaly to najevo.

„Ano, jsem připravená,“ řekla Angelika pomalu.

Stála a prohlížela si paní Russellovou pevným, vyrovnaným pohledem, který nepostrádal drzost, protože neznala jiný způsob, jak čelit bezstarostné povýšenosti té dámy.

Přestože byla mladá a půvabná, Angelika cítila svou vlastní podřízenost. Neměla to, co měla paní Russellová, přestože tam stála v příšerném zeleném tvídovém obleku, s mužským plstěným kloboukem na divokých zrzavých vlasech, s velkýma plochýma nohama a nuceným úsměvem. To chování, a především ten hlas, jasný, chladný, měkký! Angelika ještě nedokázala být chladně sebevědomá; nedokázala být nic víc než hrubá.

„Tak, na co čekáte? Vezměte si svoje věci, prosím vás!“ řekla příkře paní Russellová.

Angelika chtěla říct, že nejdřív dokončí svou práci, ale matka ji jemně odstrčila.

„Běž, děvče!“ zašeptala s úzkostí v hlase.

Hrdá, mladá duše měla jen jednu možnost. Nechat paní Russellovou čekat co nejdéle, což Angelika udělala. Z kuchyně slyšela hlasy – matčiny, tlumené a monotónní, a paní Russellové, lehké, veselé a sladké. Zatímco se loudala před zrcadlem, ozval se nový hlas, který vyčítavě křičel otevřenými vchodovými dveřmi: „Tak jedem, paní Russellová! Je pozdě!“

Angelika vyhlédla ven a v jejich malé chodbě spatřila šoféra v livreji. Paní Russellová se také podívala ven.

„Už jdeme, Courtlande,“ řekla konejšivě. „Pojďte dál a vezměte mladé dámě zavazadla. Kde je, prosím vás?“ podívala se netrpělivě na paní Kennedyovou.

„Tady jsem!“ řekla Angelika a ukázala na malý kufřík z lepenky, pomalovaný tak, aby vypadal jako kožený.

Šofér si ho chvíli mlčky prohlížel, pak ho pohrdavě zvedl, zamával s ním ve vzduchu, aby zdůraznil jeho lehkost, a odešel.

„Nebud'te tu celou noc!“ zavolal zpátky.

Jeho drzost byla pro paní Kennedyovou neskutečná. Nemohla si pomoci, ale cítila se podezřívavě vůči dámě, jejíž služebnictvo s ní mluvilo tak neuctivě.

Paní Russellová místo aby se zlobila, vypadala znepokojeně.

„Pospěšte si, prosím! Je pozdě.“

Pokynula Angelice, která ji následovala v patách. Vyšly ven a vchodové dveře se za nimi zavřely. Ani se nestihla se svou matkou pořádně rozloučit.

Paní Kennedyová klesla do houpacího křesla a položila si hlavu na složené ruce na stole. Měla zvláštní a strašlivý pocit, jaký může mít rychle jdoucí člověk, když náhle narazí na vysokou zeď. Byla na konci – na konci něčeho. Byla jako unavený, nemilosrdně hnáný kůň, jehož jezdec seskočil. Těch dvacet let dřiny, boj o “udržení domova”, dluhy, které tak bolestně splácela, pronásledování a ponižování, které snášela, to všechno pro tu dívku, která odešla jen s úsměvem přes rameno! Zasténala – vyšel z ní zvuk, který vyděsil i ji samotnou. Její život ji náhle připadal tak promarněný, tak naprosto zbytečný!

Pak se náhle Angelika jako vichřice vrátila, popadla drobnou ženu do náruče a přitiskla si ji ke svému hubenému tělu.

„Mami!“ vykřikla se vzlykem. „Drahá, milá, moje maminko! Musela jsem přijít – jen abych se rozloučila sama. Nebud’ smutná, drahá maminko, prosím! Je to jen na chvíli, uvidíš!“

„Ne!“ rozbušilo se matčino srdce. „Už se nikdy nevrátíš. Ztratila jsem tě!“